

Prof. dr hab. n. med. Jolanta Szymańska
Zakład Zintegrowanej Stomatologii Wieku
Rozwojowego i Dorosłego,
Katedra Stomatologii Zintegrowanej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Lublin, 22.05.2023

O C E N A

pracy na stopień doktora nauk medycznych lek. stom. Roberta Jedynaka.

Tytuł pracy: „Porównanie wybranych metod leczenia nadwrażliwości zębiny”

Promotor: dr hab. n. med. Anna Kierklo

Pacjenci zgłaszający dolegliwości bólowe związane z nadwrażliwością zębiny stanowią codzienność w stomatologicznej praktyce klinicznej. Nie do końca poznany patomechanizm zjawiska, trudna diagnostyka różnicowa, a zwłaszcza brak pełnej skuteczności stosowanych metod leczenia jest tematem badań naukowych prowadzonych od wielu lat. Aktualne, systematyczne badania w tym zakresie z zastosowaniem najnowszych narzędzi badawczych wydają się niezwykle pożądane. W świetle powyższego uważam, że wybór tematu podjętego przez Doktoranta jest wysoce trafny i w pełni uzasadniony, a podjęte badania – interesujące ze względów poznawczych i z uwagi na kontekst praktyczny.

Przedstawiona mi do oceny dysertacja ma typowy układ i składa się z 11 rozdziałów. Zawiera komputerowo opracowany tekst, łącznie z 37 tabelami, 24 rycinami, 1 fotografią i streszczeniem w języku polskim i angielskim oraz piśmiennictwo. Dodatkowo – spis treści, rycin i tabel, wykaz stosowanych skrótów oraz załącznik – zgodę Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku (Uchwała nr: R-I-002/304/2011 z dnia 30.06.2011 r.).

WSTĘP rozpoczyna definicja nadwrażliwości zębiny, dane epidemiologiczne i rys historyczny problemu wrażliwości zębów, opis czynników miejscowych i ogólnoustrojowych, które przyczyniają się do rozwoju nadwrażliwości zębiny, a także opis jednego z potencjalnych patomechanizmów nadwrażliwości zębiny – teorii hydrodynamicznej. W dalszej części rozdziału Doktorant omawia diagnostykę różnicową i bardziej szczegółowo – metody leczenia nadwrażliwości zębiny. Druga część rozdziału dotyczy laserów terapeutycznych, w której przedstawiona została ich charakterystyka, podział i zastosowanie w medycynie na przestrzeni lat. Szczegółowy opis dotyczy również laserów biostymulacyjnych i laseroterapii w stomatologii, a także zasad bezpieczeństwa pracy laserami biostymulacyjnymi. Podkreślam, że Autor w sposób umiejętny wykorzystał dostępne dane z przedmiotowej literatury, opracował rzeczowe i zwięzłe wprowadzenie do badań własnych.

Lekarz stomatolog Robert Jedynak za główny CEL PRACY przyjął porównanie skuteczności leczniczej wybranych sposobów znoszenia wrażliwości zębiny: metod chemicznych (pasty Tooth Mousse i płynu Green Or oraz lakierów fluorowych: Duraphat i Seal&Protect) oraz metody fizycznej (lasera biostymulacyjnego) w miesięcznym okresie obserwacji. Jednoznaczne i uzasadnione cele szczegółowe postawione przez Doktoranta były pomocne do wieloaspektowego zrealizowania celu głównego pracy. Pragnę zauważyć, że użyty w pierwszym celu pomocniczym termin „częstotliwość” powinien zostać zastąpiony terminem „częstość”.

W kolejnym rozdziale MATERIAŁ i METODY Autor opisał dokładnie kryteria klasyfikacji pacjentów do badań, narzędzia badawcze, obie badane grupy oraz samą metodologię badań. Również skrupulatnie opisał w rozdziale VI metodologię badań statystycznych. Lektura następnych rozdziałów potwierdziła adekwatność i efektywność zastosowanej metodologii badań i poprawnego doboru metod analizy statystycznej uzyskanych danych.

Moje wątpliwości budzi fakt zakwalifikowania do badań 3 osób płci żeńskiej w wieku 16 lat – 1 osoba i 17 lat – 2 osoby, wobec przeciwwskazań stosowania laserów u osób do 18. roku życia, o których Autor pisał we WSTĘPIE.

W rozdziale WYNIKI BADAŃ Doktorant opisuje w sposób systematyczny i wyczerpujący uzyskane wyniki, które ilustruje w poprawnie sporządzonych tabelach i rycinach. Treść rozdziału stanowi potwierdzenie rzetelności w realizacji podjętego tematu.

Używane przez Autora sformułowanie „spadek wrażliwości zębiny” w tytułach tabel i rycin powinno być bezwzględnie zastąpione innym, np. redukcja dolegliwości bólowych, zmniejszenie odczuwania bólu, tym bardziej, że w tekście zawierającym opisy wyników skuteczności klinicznej poszczególnych metod znajdują się poprawne określenia.

W rzeczowym OMÓWIENIU WYNIKÓW BADAŃ I DYSKUSJI lekarz stomatolog Robert Jedynak porównał własne wyniki z wynikami badań uzyskanych przez innych autorów, potwierdzając tym samym umiejętność dokonywania naukowej oceny i analizy obecnego stanu wiedzy, braków i dalszych potrzeb badawczych. Niezmiernie ważne jest, że dokonując krytycznej oceny dokonań innych badaczy Autor zauważał własne ograniczenia badawcze (wiek badanych, liczebność, postacie preparatów, protokół terapeutyczny), które mogły mieć wpływ na uzyskane wyniki.

W prowadzonej dyskusji interesujący jest fragment, który dotyczy wpływu efektu placebo na sukces terapeutyczny u pacjentów z nadwrażliwością zębiny. Również sam Autor stwierdził pozytywny wpływ placebo u 5,6-9,2% badanych, przy czym był bardziej znaczący w metodzie fizycznej w porównaniu z metodami chemicznymi.

Podkreślam, że poszukiwanie najbardziej skutecznych metod w terapii nadwrażliwości zębiny, w którym użyto preparatów chemicznych i lasera biostymulacyjnego powszechnie dostępnych w polskich gabinetach stomatologicznych jest cenne, a zwłaszcza z aplikacyjnego punktu widzenia.

Cytowane w pracy PIŚMIENNICTWO zawiera 211 pozycji, wśród których opublikowanymi w ostatnich pięciu latach są 49 artykuły autorów zagranicznych i 2 – autorów polskich, 1 polska rozprawa doktorska oraz 2 informacje pobrane z dostępu do stron internetowych http i 1 – z laser-Encyklopedia (wersja online). Pod względem liczby cytowanych pozycji piśmiennictwa dominują te, które zostały opublikowane w latach 2014-2017.

Doktorant zacytował również 7 pozycji wydawnictw zwartych – podręczników, które dotyczą aspektów historycznych i laseroterapii, zachowując odpowiednią proporcję wobec wydawnictw ciągłych – czasopism.

Opracowując na podstawie dysertacji prace do druku warto, aby Autor skorygował niedociągnięcia w przytaczanych pozycjach piśmiennictwa i w odpowiednim miejscu przypisał pozycję piśmiennictwa numer 131 (patrz strona 84).

Na podstawie przeprowadzonych badań oraz analizy uzyskanych wyników Doktorant sformułował WNIOSKI, które stanowią odpowiedź na postawiony cel główny i 2 cele pomocnicze. Wnioski dotyczące celu pomocniczego, którym była „ocena wieku i płci osób badanych oraz położenia zęba w łuku zębowym na częstotliwość i stopień nasilenia wrażliwości zębiny” zostały niejako sformułowane przez opisanie wyników badań w poprzednim rozdziale VI. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADAŃ I Dyskusja. Badania Autora nie potwierdziły istnienia zależności pomiędzy płcią, wiekiem, grupą zębową i położeniem zębów w łuku zębowym górnym lub dolnym, a frekwencją i nasileniem wrażliwości zębiny.

Z obowiązku recenzenta zauważam, że:

- w ocenie higieny jamy ustnej używa się zwyczajowo terminów: zła, przeciętna, dobra, optymalna, a nie słaba itp., podobnie jak – mniej skuteczny, a nie słabszy;
- w praktyce terapeutycznej używa się raczej metod, a nie sposobów;
- warto, opracowując tekst do opublikowania, zastosować się do zasad obowiązujących w opisywaniu jednostek miar (obecność/brak spacji).

Oceniana przeze mnie praca została właściwie zaplanowana i zrealizowana, przybierając kształt interesującej dysertacji, na co niewątpliwie miała wpływ opieka promotorska nad Doktorantem sprawowana przez Panią dr hab. n. med. Annę Kierklo.

Pragnę podkreślić, że uwagi zawarte w recenzji nie mają wpływu na jednoznacznie pozytywną ocenę pracy.

Stwierdzam, że przedstawiona mi do oceny praca zatytułowana: „Porównanie wybranych metod leczenia nadwrażliwości zębiny”, której autorem jest lekarz stomatolog Robert Jedynak, odpowiada warunkom określonym w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 z późn.zm.) oraz art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669 z późn.zm).

W związku z tym, mam zaszczyt przedstawić Wysokiemu Senatowi Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku wniosek o dopuszczenie lekarza stomatologa Roberta Jedynaka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Jolanta Szymonowicz', is positioned in the lower right area of the page.